

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes
aliquot**

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula V. De quo praedicatur concretum, ci incit abstractum

urn:nbn:de:bsz:31-102400

titas, vel esse incorporeum, immediatè insunt anima, & propterea de eâ prædicatur: dicitur enim anima simplex, spiritalis, incorporea; quod autem de homine ea non prædicantur, causa est, quod ipsi tantum mediatè insunt, & ita quidem, ut hominè esse spiritualem, incorporeum, &c. involvat contradictionem.

IX. Diximus autem §. II. si abstractum insit alicui, sæpè in prædicato sumendum esse concretum. Id quis sibi explicari postulet, ut sciat, quando inexistente abstracto ipsum abstractum, quando concretum prædicari possit aut debeat. Verùm id ex parte conflat ex §. II. Reg. præced. ex profelsò autem tradetur infra in Diss. de Propositionibus.

REGULA V.

De quò prædicatur concretum, ei inest abstractum.

I. Vulgò ita: Dicitur de aliquo requiri inesse. Sive: A prædicari ad inesse, valet consequentia. Quamvis hoc posterius sit aliquo modo universalius, cum ad prædicationem abstracti de abstracto se etiam extendat. Sed non videntur esse universaliter vera. Nam interdum, ut aliquid de aliquo prædicetur, necesse est, ut abstractum ipsi insit: quemadmodum nihil album vel calidum dicitur, nisi cui albedo vel calor insit. Sæpè ta-

meo

men id non requiritur: ut paries dicitur videri & pecunia amari; & tamen nec visio parieti, nec amor pecuniæ inest. Dantur enim denominationes non solum intrinsecæ, sed etiam extrinsecæ.

II. In prædicationibus quidditativis, imò in omnibus essentialibus universaliter verum esse videtur, id quod de aliquo prædicatur, ipsi inesse. Quod eum de essentiali rei, id non potest esse extra rem. At in accidentalibus id non semper ita esse, ex §. præced. constat.

III. Sed unde novimus, inquis, quando; ut concretum de aliquo prædicetur, necesse sit, abstractum ipsi inesse, & quando non necesse sit? Puto, respiciendum esse ad definitionem concreti, saltem nominalem. Nam interdum ipsa explicatio nominis concreti importat inexistentiæ abstracti in ipso: sicut justus dicitur, cui justitia inest, calidum, cui calor inest. Interdum ex expositione nominis concreti perspicitur, non necesse esse, ut ipsi abstractum inest: ut videri dicitur id, circa quod visio versatur, & calefaciens id, à quò calor efficitur. In prioribus igitur ut aliquid de aliquo prædicetur, debet abstractum inesse

inesse, non in posterioribus. Loquimur autem de *predicatione propria*. Nam calidum est idem, quod habens calorem, vel ignis, cui calor inest. Sol autem dicitur calidus, etsi ipsi calor non inest; verum id fit improprie.

IV. Sed potest forsan & alius Regula sensus ostendi. Aristoteles verbum *inesse* de iis usurpat, quæ non reverâ in sunt; quemadmodum constat ex *IV. Phys. c. III.* ubi dicit, *esse aliquid in aliquo, sicut res Græcorum in Rege, & omnino in primo movente.* Item *esse aliquid in aliquo ut in fine.* Et *II. Magn. Metaph. cap. XII.* ait: *Cognosci & amari esse in rebus anima expertibus. Cognoscere autem & amare in animalibus.* Certum tamen est, quod res dicantur amari & cognosci per denominationem extrinsecam, & quod cognitio & amor, per quæ aliquid dicitur cognosci & amari, non sint in rebus inanimatis, quæ cognoscuntur & amantur, sed tantum in animatis, quæ dicuntur cognoscere & amare. Videtur autem in hoc posteriori locò, *aliquid alicui inesse*, idem esse, quod *aliquid alicui competere vel convenire.* Hoc ergo modo explicaverit quis Regulam, & dixerit, ut aliquid de aliquo dicatur, requiritur ut ipsi conveniat.

V. At inquis: Hoc ipsum *aliquid alicui convenire*, est *aliquid de aliquo predicari*, &

per hoc
hoc n
quid d
es præ
VI.

vel con
aliqui
impor
inter s
alicui
admo
cisò o
gitant
aliqui
tum,
dicatu

VII
sempe
tur, si
quodl
affirm
album
quodl
prædic

I. I
ma: I.

per

per consequens, si in Regulâ nostrâ *inesse* hōc modō explicetur, sensus erit, *ut aliquid de aliquō prædicetur, requiritur, ut de eō prædicetur, quod ineptum.*

VI. *Et. Nego, aliquid alicui convenire vel competere, esse formaliter idem, quod aliquid de aliquo prædicari.* Prædicari enim importat actum intellectus, quō termini inter se componuntur; at competit aliquid alicui præcisō omni actu intellectus: quem admodum igni competit calefacere, præcisō omni actu intellectus, & nemine cogitante. Habet se igitur hoc, quod dico, *aliquid alicui convenire, sicut fundamentum, propter quod aliquid de aliquo prædicatur.*

VII. Sciendum autem, nos hæcenus semper locutos de eo, quod *verè prædicatur, sive ita, ut propositio vera sit.* Nam quodlibet potest de aliquo prædicari sive affirmari, sicut possum dicere, *corvum esse album, & nivem nigram, sed non potest quodlibet de quolibet prædicari ita, ut prædicatio vera sit.*

REGULA VI.

Abstractum est forma concreti.

I. Dupliciter sumitur vocabulum forma: I. pro *formâ informantē, ut constituit*

PP

ali-